

THE PROCESS OF INTERNATIONALIZATION OF ENGLISH TECHNICAL TERMS

PROCESUL DE INTERNAȚIONALIZARE A TERMINOLOGIEI TEHNICE ENGLEZE

Svetlana Caterenciuc

Technical University of Moldova, Ștefan cel Mare str. 168, Chișinău, Republic of Moldova
svetlana.caterenciuc@lm.utm.md

Received: May, 20, 2018

Accepted: June, 23, 2018

Abstract. Expansion of English is not exclusively a linguistic phenomenon that only penetrates Europe: it is a world phenomenon. The prestige of English has begun to grow with the popularization of the globalization ideology. The massive penetration of anglicisms in European languages over the last decades is a sociocultural phenomenon that grows as a result of a general tendency for speakers to use English in international communication.

Key-words: *anglicisms, expansion, globalization, translation, international communication.*

Introducere

În secolul al XX-lea, efectul lingvistic al limbii engleze a devenit un fenomen mondial. Tendința de internaționalizare a terminologiei științifice și tehnice a devenit azi foarte puternică. La răspândirea anglicismelor, în general, contribuie foarte mult presa scrisă sau vorbită, care informează publicul despre diferite aspecte și evenimente ale vieții sociale. Evoluția modalităților de creație lexicală este determinată indirect de internaționalizarea cercetării, de comercializarea pe piețe din ce în ce mai largi a produselor științei și tehnicii, de publicitate și, în mod direct, de organisme de standardizare terminologică. Noua lume a telecomunicațiilor moderne se bazează pe efectul lingvistic al limbii engleze britanice și americane. Această tendință se manifestă diferit pe nivele de cultură și domenii de specialitate.

Condițiile social-politice și extinderea relațiilor economico-financiare cu lumea occidentală presupun o permanentă comunicare între specialiști, precum și informarea lor, de aceea asistăm la pătrunderea masivă a anglicismelor în diferite limbi. Este vorba nu numai de tendința „modernă” de a folosi cât mai multe cuvinte engleze, ci și de nevoia de a utiliza termenii originali, accesibili cunoscătorilor în limbajele de specialitate, întrucât ei reprezintă cel mai corect anumite noțiuni.

În cele ce urmează, vom reflecta asupra modului de influențare a metalimbajului tehnic englez din domeniul telecomunicațiilor asupra sistemelor terminologice ale altor limbi.

Materiale și metode

Lingvista Irina Condrea, în studiul *Traducerea din perspectivă semiotică*, reflectând asupra internaționalismelor, menționează că „asimetria semantică în cazul internaționalismelor poate deveni una din «capcanele» periculoase, cunoscute în practica traducerii sub denumirea de «cuvinte-falși prieteni»” [1 p. 61]. Deși, în general, sensurile pot fi recunoscute, uzul își modelează în fiecare limbă semnificații proprii, care trebuie identificate și stăpânite sigur de către traducători.

Abundența împrumuturilor de origine engleză în diferite limbi se justifică mai ales prin nevoia de a utiliza termeni specializați care nu au corespondent într-o limbă anume.

Împrumutul este considerat a fi soluția cea mai leneșă, dar și cea mai eficace din punctul de vedere al internaționalizării terminologiilor, pentru că neutralizează parțial diferențele

interlingvistice, în sensul că termenul împrumutat denumește noțiunea și în același timp indică originea ei. Vom menționa, în acest sens, faptul că termenii englezi în componența cărora se regăsesc elemente tematice de origine greacă sau latină, numeroase formații lexicale din această categorie, se împrumută cu ușurință de mai multe limbi indo-europene, grație fenomenului de internaționalizare a elementelor greco-latine. Dezvoltarea domeniului de telecomunicații în țările vorbitoare de limba engleză, cu precădere în Statele Unite ale Americii, a dus la o invazie de termeni noi din limba engleză în acest domeniu. Folosirea și împrumutarea noilor tehnologii din domeniul telecomunicațiilor în țări mai puțin dezvoltate decât America a condus la împrumutul multor termeni din limba engleză, care au fost adaptați în diferite limbi ale lumii. În majoritatea situațiilor termenii de origine engleză sunt adaptați pentru a reflecta normele gramaticale, fonetice ale altor limbi.

În cele ce urmează, vom încerca să explicităm acest proces prin unele exemple din limbile română, rusă și italiană. În cercetarea noastră am selectat câțiva termeni împrumutați de limba română: *computer / computer, telecomunicație / telecommunication, radiocomunicație / radiocommunication, telefonist / telephonist, hacker / hacker* etc. Menționăm că termenii: *șoricel, poștă electronică, fereastră* sunt rezultatul calculului semantic, fiind traduși, ei satisfac pe deplin conceptul termenilor originali: *mouse, / e-mail, / window*.

Factorii lingvistici care duc la împrumuturi și calcuri semantice sunt plurivalenți: absența unui termen românesc monosemantic, circulația internațională. Amploarea pe care o au calcurile este impusă de intenția cercetătorului de a asigura transparența de semnificație și de a conserva valențele evocatoare ale termenului englezesc.

Rezultate și discuții

Verbele împrumutate din limba engleză sunt mai puține decât substantivele, dar adaptarea lor morfosintactică este obligatorie și se face prin încadrarea în conjugarea I (cu sufixul *-ez* la persoana I a indicativului prezent). Astfel, avem: *a accesa / to access, a procesa / to process, a scana / to scan* etc.

Influența termenilor din limba engleză asupra limbii ruse o vom ilustra prin următoarele lexeme: *кликнуть / to click, майл, мэйл / mail, майлануть / to mail, спаммер / spammer, спам / spam, веб / web, сайт / site, телефон / telephone*. În aceste exemple asistăm la o adaptare și modelare a împrumuturilor termenilor englezești la structura lingvistică și sistemul normelor fonetice ale limbii ruse.

Adaptarea fonetică și grafică depinde de mai mulți factori: momentul intrării în limbă, conștiința lingvistică a vorbitorilor (cunoașterea sau necunoașterea limbii engleze). Cunoașterea limbii engleze acționează ca „frână” în calea adaptării. Caracterul internațional al anglicismelor motivează folosirea lor în formă originală (tocmai pentru a fi un „instrument” facil de comunicare între specialiști și nu numai).

În limba italiană, termenii din limba engleză preferă să fie adaptați decât traduși: *clicare / to click, googlare / to google*. Menționăm că apariția expresiilor engleze în limbajele de specialitate din limbile lumii indică faptul că utilizatorii întâlnesc adesea expresii scrise și verbale care s-au implementat atât de bine, încât au îmbrăcat și formele gramaticale specifice ale limbii respective.

O altă modalitate de influențare a limbajului tehnic asupra altor limbi este preluarea termenilor și utilizarea lor cu forma și sensul pe care-l au în limba engleză: *mouse, internet, web, blog, e-banking, e-mail, site, software, hardware, laptop, malware, notebook, wi-fi, on-line, off-line, printer, scanner, start, operator, clip (videoclip)*. Astfel, acești termeni sunt împrumutați în alte limbi în forma grafică și cu sensul pe care îl au în limba engleză. În limba română, *clip* și-a extins sfera, ajungând să fie utilizat nu numai în muzică și film, ci și într-o sintagmă precum *clip electoral*. Principalul avantaj al utilizării acestor termeni este caracterul lor internațional, care facilitează schimbul de informații și de tehnologii între specialiști. Fenomenul de internaționalizare a termenilor în limbile română, rusă și italiană se impune prin calcchiere,

adaptare și modelare la structura lingvistică și sistemul normelor fonetice ale vocabularelor acestor limbi.

Concluzii

Vom concluziona că anglicismele contribuie la o permanentă nuanțare semantică și stilistică a limbilor, la modernizarea lexicului. Influența limbii engleze nu trebuie să fie considerată un fenomen negativ, nefiind cu nimic mai periculos decât alte influențe străine care se manifestă de-a lungul timpului în diferite limbi, atâta timp cât nu se exagerează folosirea lor. Adoptarea în vorbire a acestor termeni corespunde unor necesități de expresie culturale, sociale (aparitia unor realități extralingvistice noi, determinate de fapte ce țin de progresul umanității) și funcționale (necesitatea existenței în limbă a unor termeni care să desemneze aceste realități noi din viața oamenilor).

Esența limbii este aceea de a se reînnoi în permanență. Împrumutul din alte limbi reprezintă un aspect al creativității lingvistice prin care limba se schimbă, îmbogățindu-se neîncetat pentru a corespunde unor realități în permanență noi.

Referințe bibliografice:

1. Condrea, I. *Traducerea din perspectivă semiotică*. Chișinău: Cartdidact, 2006.
 2. Ascoop, K. *Leuschner T. Affixoidhungrig? Skitbra! Comparing Affixoids in German and Swedish*. 2006.
 3. Booij, G. *The Grammar of Words: An Introduction to Linguistic Morphology*. Oxford: Oxford University Press, 2005.
 4. Dumbrăveanu, I. *Studiu de derivatologie romanică și generală*. Chișinău: Universitatea de Stat a Moldovei, 2008.
 5. Lieber, R. *Introducing Morphology*. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
 6. Marchand, H. *The Categories and Types of Present Day English Word-Formation*. Munich: Beck, 1969.
- PLAG, I. *Word-Formation in English*. Cambridge: Cambridge University Press, 2002.